

16/LV
WP 244 vers. 01

Pamatnostādnes pārziņa vai apstrādātāja vadošās uzraudzības iestādes noteikšanai

**Dokuments pieņemts 2016. gada 13. decembrī.
Redakcija, kas pārskatīta un pieņemta 2017. gada 5. aprīlī.**

Šī darba grupa tika izveidota saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 29. pantu. Tā ir neatkarīga Eiropas padomdevēja struktūra datu aizsardzības un privātuma jautājumos. Tās uzdevumi ir aprakstīti Direktīvas 95/46/EK 30. pantā un Direktīvas 2002/58/EK 15. pantā.

Sekretariāta pakalpojumus nodrošina Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta C direktorāts (Pamattiesības un tiesiskums), B-1049 *Brussels, Belgium*, birojs Nr. MO59 05/35.

Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

Satura rādītājs

1. Vadošās uzraudzības iestādes noteikšana — pamatjēdzieni.....	3
1.1. “Personas datu pārrobežu apstrāde”.....	3
1.1.1. “Būtiski ietekmē”.....	3
1.2. Vadošā uzraudzības iestāde	4
1.3. Galvenā uzņēmējdarbības vieta	5
2. Vadošās uzraudzības iestādes noteikšanas posmi.....	5
2.1. Nosaka pārziņu “galveno uzņēmējdarbības vietu”	5
2.1.1. Pārziņa galvenās uzņēmējdarbības vietas noteikšanas kritēriji gadījumos, ja tā nav galvenās pārvaldes ES atrašanās vieta	6
2.1.2. Uzņēmumu grupas.....	7
2.1.3. Kopīgi datu pārziņi.....	7
2.2. Robežgadījumi	8
2.3. Apstrādātājs.....	9
3. Citi būtiski jautājumi.....	9
3.1. “Attiecīgās uzraudzības iestādes” nozīme	9
3.2. Apstrāde vietējā mērogā	10
3.3. Uzņēmumi, kas neveic uzņēmējdarbību ES.....	10
PIELIKUMS. Jautājumi, kas palīdzēs noteikt vadošo uzraudzības iestādi	11

1. Vadošās uzraudzības iestādes noteikšana — pamatjēdzieni

1.1. “Personas datu pārrobežu apstrāde”

Vadošās uzraudzības iestādes noteikšana ir nepieciešama tikai tad, ja pārzinis vai apstrādātājs veic personas datu pārrobežu apstrādi. Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) 4. panta 23) apakšpunktā “pārrobežu apstrāde” ir definēta vai nu kā

- *personas datu apstrāde, kas notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja uzņēmējdarbības vietās vairāk nekā vienā dalībvalstī, ja pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī, vai arī kā*
- *personas datu apstrāde, kas notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja vienīgajā uzņēmējdarbības vietā, bet kas būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus vairāk nekā vienā dalībvalstī.*

Tas nozīmē, ka tad, ja organizācijai ir uzņēmējdarbības vietas, piemēram, Francijā un Rumānijā, un personas datu apstrāde notiek to darbības kontekstā, to uzskata par pārrobežu apstrādi.

Alternatīvi organizācija var veikt apstrādes darbības tikai saistībā ar tās Francijā izvietotās uzņēmējdarbības vietas darbību. Taču tad, ja minētā darbība būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus Francijā un Rumānijā, arī tā ir uzskatāma par pārrobežu apstrādi.

1.1.1. “Būtiski ietekmē”

VDAR nav definēts ne jēdziens “būtiski”, ne jēdziens “ietekmē”. Šā formulējuma mērķis bija nodrošināt, ka ne visas apstrādes darbības, kam ir *jebkāda* ietekme un kas notiek vienas uzņēmējdarbības vietas kontekstā, ietilpst jēdziena “pārrobežu apstrāde” definīcijā.

Saskaņā ar Oksfordas angļu valodas vārdnīcā (*Oxford English Dictionary*) dotajām definīcijām ikdienas angļu valodā jēdziena “*substantial*” (“būtiski”) visatbilstošākās nozīmes ir šādas: “*of ample or considerable amount or size; sizeable, fairly large*” (“ievērojama vai būtiska apjoma vai izmēra; liels, paliels”) vai “*having solid worth or value, of real significance; solid; weighty, important*” (“tāds, kam ir pamatota jēga vai vērtība, kam piemīt reāla nozīme; pamatots; svarīgs, nozīmīgs”).

Darbības vārda “*affect*” (“ietekmēt”) visbūtiskākā nozīme ir “*to influence*” (“atstāt ietekmi”) vai “*to make a material impression on*” (“atstāt būtisku ietekmi uz”). Saistītais lietvārds “*effect*” (“ietekme”) cita starpā nozīmē “*a result*” (“rezultāts”) jeb “*a consequence*” (“sekas”) (*Oxford English Dictionary*). Tas nozīmē, ka, lai datu apstrāde kādu personu *ietekmētu*, tai uz šo personu ir jāatstāj zināma ietekme. Apstrāde, kas personas būtiski neietekmē, neietilpst “pārrobežu apstrādes” definīcijas otrajā daļā. Taču tā ietilptu minētās definīcijas pirmajā daļā, ja personas datu apstrāde notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja uzņēmējdarbības vietās vairāk nekā vienā dalībvalstī, ja pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī.

Apstrāde var ietilpt minētās definīcijas otrajā daļā ne vien tad, ja pastāv faktiskā būtiska ietekme, bet arī tad, ja pastāv būtiskas ietekmes varbūtība. Jāņem vērā, ka vārdkopa “var

būtiski ietekmēt” nenozīmē to, ka pastāv minimāla iespējamība, ka radīsies būtiska ietekme. Varbūtībai, ka būtiska ietekme radīsies, ir jābūt lielākai nekā varbūtībai, ka tā neradīsies. No otras puses, tas nozīmē arī to, ka apstrādei nav personas faktiski jāietekmē, — ar būtiskas ietekmes varbūtību ir pietiekami, lai uz konkrēto apstrādi attiecinātu “pārrobežu apstrādes” definīciju.

Tas, ka datu apstrādes darbība, iespējams, iekļauj vairāku vai pat daudzu indivīdu personas datu apstrādi vairākās dalībvalstīs, ne vienmēr nozīmē, ka šādai apstrādei ir vai var būt būtiska ietekme. Apstrāde, kam nav būtiskas ietekmes, nav uzskatāma par pārrobežu apstrādi definīcijas otrās daļas izpratnē neatkarīgi no tā, cik personas tā ietekmē.

Uzraudzības iestādes skaidros jēdzienu “būtiski ietekmē”, katru gadījumu izskatot atsevišķi. Mēs ņemsim vērā apstrādes kontekstu, datu veidu, apstrādes mērķi un tādus faktorus, kā to, vai apstrāde:

- personām izraisa vai var izraisīt kaitējumu, zaudējumus vai briesmas;
- rada vai var radīt faktisku ietekmi, izraisot tiesību ierobežojumus vai liedzot iespējas;
- ietekmē vai var ietekmēt personu veselību, labklājību vai sirdsmieru;
- ietekmē vai var ietekmēt personu finanšu vai ekonomisko stāvokli vai apstākļus;
- pakļauj personas diskriminācijai vai nevienlīdzīgai attieksmei;
- ietver personas vai citu intruzīvu datu īpašo kategoriju analīzi, it īpaši bērnu personas datu analīzi;
- liek vai var likt, lai personas būtiski izmaina savu rīcību;
- personām rada maz iespējamās, negaidītas vai nevēlamas sekas;
- rada sarežģījumus vai citas negatīvas sekas, tostarp kaitējumu reputācijai, vai
- ietver plaša personas datu klāsta apstrādi.

Visbeidzot, “būtiskas ietekmes” pārbaudes mērķis ir nodrošināt, lai uzraudzības iestādēm būtu pienākums oficiāli sadarboties ar VDAR konsekvences mehānisma starpniecību tikai tad, “*ja uzraudzības iestāde gatavojas pieņemt pasākumu, ar ko paredzēts radīt tiesiskas sekas attiecībā uz datu apstrādes darbībām, kas var būtiski ietekmēt lielu skaitu datu subjektu vairākās dalībvalstīs*” (135. apsvēruma).

1.2. Vadošā uzraudzības iestāde

Vienkārši izsakoties, “vadošā uzraudzības iestāde” ir iestāde, kas ir primāri atbildīga par pārrobežu datu apstrādes darbību izmantošanu, piemēram, ja datu subjekts iesniedz sūdzību par tā personas datu apstrādi.

Vadošā uzraudzības iestāde koordinēs izmeklēšanu, iesaistot citas “attiecīgās” uzraudzības iestādes.

Vadošās uzraudzības iestādes identificēšana ir atkarīga no pārziņa “galvenās uzņēmējdarbības vietas” vai “vienīgās uzņēmējdarbības vietas” ES noteikšanas. VDAR 56. pantā ir noteikts, ka

- *galvenās uzņēmējdarbības vietas vai pārziņa vai apstrādātāja darbības vietas uzraudzības iestāde ir kompetenta rīkoties kā vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz minētā pārziņa vai apstrādātāja veiktu pārrobežu apstrādi saskaņā ar 60. pantā paredzēto [sadarbības] procedūru.*

1.3. Galvenā uzņēmējdarbības vieta

VDAR 4. panta 16) apakšpunktā ir noteikts, ka “galvenā uzņēmējdarbības vieta” ir:

- attiecībā uz pārzini, kura uzņēmējdarbības vietas atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī — tā **galvenās pārvaldes atrašanās vieta** Savienībā, ja vien **lēmumi par personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem** netiek pieņemti citā pārziņa uzņēmējdarbības vietā Savienībā un ja vien šai citai uzņēmējdarbības vietai nav **šādu lēmumu īstenošanas pilnvaru** — tādā gadījumā par galveno uzņēmējdarbības vietu uzskata to uzņēmējdarbības vietu, kurā pieņemti šādi lēmumi;
- attiecībā uz apstrādātāju, kura uzņēmējdarbības vietas atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī — tā galvenās pārvaldes atrašanās vieta Savienībā, vai, ja apstrādātājam nav galvenās pārvaldes Savienībā, — apstrādātāja uzņēmējdarbības vieta Savienībā, kur notiek galvenās apstrādes darbības saistībā ar apstrādātāja uzņēmējdarbības vietas darbībām, ciktāl uz apstrādātāju attiecas šajā regulā paredzētie konkrētie pienākumi.

2. Vadošās uzraudzības iestādes noteikšanas posmi

2.1. Nosaka pārziņu “galveno uzņēmējdarbības vietu”

Lai noskaidrotu, kur atrodas galvenā uzņēmējdarbības vieta, pirmkārt, ir jānoskaidro datu pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vieta ES, ja tāda ir¹. VDAR izklāstītā pieeja ir tāda, ka galvenās pārvaldes atrašanās vieta ES ir vieta, kur pieņem lēmumus par personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem un kurai ir šādu lēmumu īstenošanas pilnvaras.

VDAR izklāstītā vadošās iestādes principa būtība ir tāda, ka pārrobežu apstrādes uzraudzība ir jāvada tikai vienai uzraudzības iestādei ES. Gadījumos, kad lēmumus par dažādām pārrobežu apstrādes darbībām pieņem ES galvenajā pārvaldē, attiecībā uz dažādajām datu apstrādes darbībām, ko veic daudznacionāla uzņēmējdarbība, būs viena vadošā uzraudzības iestāde. Taču var būt gadījumi, kad uzņēmējdarbības vieta, kas nav galvenās pārvaldes atrašanās vieta, pieņem autonomus lēmumus par konkrētas apstrādes darbības nolūkiem un līdzekļiem. Tas nozīmē, ka var rasties situācijas, kad var noteikt vairākas vadošās iestādes, t. i., gadījumos, kad daudznacionāla uzņēmējdarbība nolemj, ka attiecībā uz dažādām apstrādes darbībām dažādās valstīs būs atsevišķi lēmumu pieņemšanas centri.

Jāatceras, ka gadījumos, kad daudznacionāla uzņēmējdarbība centralizēti pieņem visus lēmumus, kas attiecas uz apstrādes darbību nolūkiem un līdzekļiem kādā no tās uzņēmējdarbības vietām ES (un šai uzņēmējdarbības vietai ir šādu lēmumu īstenošanas pilnvaras), daudznacionālajai uzņēmējdarbībai noteiks tikai vienu vadošo uzraudzības iestādi.

Šādās situācijās uzņēmumiem būs svarīgi precīzi noteikt, kur pieņem lēmumus par apstrādes nolūku un līdzekļiem. Pareiza galvenās uzņēmējdarbības vietas noteikšana ir pārziņu un

¹ VDAR attiecas uz EEZ un būs piemērojama pēc tās iekļaušanas EEZ līgumā. Pašlaik tiek apsvērta VDAR iekļaušana, sk. <http://www.efta.int/eea-lex/32016R0679>

apstrādātāju interesēs, jo tas sniedz skaidrību par to, ar kuru uzraudzības iestādi tiem ir jāsadarbojas attiecībā uz to dažādajiem atbilstības pienākumiem saskaņā ar VDAR. Šie pienākumi vajadzības gadījumā var ietvert datu aizsardzības inspektora iecelšanu vai konsultācijas par apstrādes darbībām, kas ietver augstu risku, ko pārzinis nevar mazināt ar saprātīgiem līdzekļiem. Attiecīgie VDAR noteikumi ir definēti tāpēc, lai atvieglotu minēto atbilstības uzdevumu izpildi.

Tālāk dotie piemēri to ilustrē.

1. piemērs. Pārtikas mazumtirgotāja galvenais birojs (t. i., tā “galvenās pārvaldes atrašanās vieta”) ir Roterdamā, Nīderlandē. Tam ir uzņēmējdarbības vietas vairākās citās ES dalībvalstīs, kas sazinās ar tur esošajām personām. Visas uzņēmējdarbības vietas izmanto vienu un to pašu programmatūru, lai apstrādātu patērētāju personas datus tirdzniecības mērķiem. Visus lēmumus par patērētāju personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem saistībā ar tirdzniecības mērķiem pieņem uzņēmuma galvenajā birojā Roterdamā. Tas nozīmē, ka uzņēmuma vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz šo pārrobežu apstrādes darbību ir Nīderlandes uzraudzības iestāde.

2. piemērs. Bankas galvenā mītne atrodas Frankfurtē, un no turienes tiek organizētas visas² tās veiktās apstrādes darbības saistībā ar banku darbību, savukārt tās apdrošināšanas nodaļa atrodas Vīnē. Ja uzņēmējdarbības vietai Vīnē ir pilnvaras pieņemt lēmumus par visām datu apstrādes darbībām saistībā ar apdrošināšanu un īstenot šos lēmumus visā ES, tad, kā noteikts VDAR 4. panta 16) apakšpunktā, galvenā uzraudzības iestāde attiecībā uz personas datu pārrobežu apstrādi apdrošināšanas mērķiem būtu Austrijas uzraudzības iestāde, bet Vācijas iestāde (Hesenes uzraudzības iestāde) uzraudzītu personas datu apstrādi banku darbības mērķiem neatkarīgi no klientu atrašanās vietas³.

2.1.1. Pārziņa galvenās uzņēmējdarbības vietas noteikšanas kritēriji gadījumos, ja tā nav galvenās pārvaldes ES atrašanās vieta

VDAR 36. apsvēruma lieti noder, skaidrojot, kāds ir galvenais faktors, kas jāizmanto, lai noteiktu pārziņa galveno uzņēmējdarbības vietu gadījumos, ja nav piemērojams galvenās pārvaldes kritērijs. Tas nozīmē, ka ir jānosaka, kur pastāvīga vienība veic efektīvas un faktiskas pārvaldes darbības, pieņemot galvenos lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem. Tāpat 36. apsvērumā ir skaidrots, ka “fakts, ka personas datu apstrādei vai apstrādes darbībām nepieciešamie tehniskie līdzekļi un tehnoloģijas ir un tiek izmantotas — pats par sevi nenozīmē, ka šī vieta ir galvenā uzņēmējdarbības vieta, un tādēļ tas nav noteicošs galvenās uzņēmējdarbības vietas kritērijs”.

² Attiecībā uz personas datu apstrādi banku darbības mērķiem mēs atzīstam, ka šis process ir saistīts ar daudzām dažādām apstrādes darbībām. Taču, lai jautājumu vienkāršotu, mēs uzskatām, ka tām ir viens mērķis. Tas pats attiecas uz apstrādi, ko veic apdrošināšanas mērķiem.

³ Ir jāatzīmē arī, ka VDAR ļauj īpašos gadījumos veikt vietēju pārraudzību. Sk. 127. apsvērumu: “*Ikvienai uzraudzības iestādei, kas nerīkojas kā vadošā uzraudzības iestāde, vajadzētu būt kompetentai izskatīt vietējos gadījumus, ja pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī, bet konkrētās apstrādes priekšmets attiecas tikai uz apstrādi, kas veikta vienā dalībvalstī, un ir saistīts tikai ar datu subjektiem šajā vienā dalībvalstī, piemēram, ja priekšmets attiecas uz darba ņēmēju personas datu apstrādi kādās dalībvalstīs konkrētā nodarbinātības kontekstā.*” Šis princips nozīmē, ka cilvēkresursu datus vietējās nodarbinātības kontekstā var būt kompetentas uzraudzīt vairākas uzraudzības iestādes.

Datu pārzinis pats nosaka, kur atrodas tā galvenā uzņēmējdarbības vieta un kura uzraudzības iestāde tātad ir tā vadošā iestāde. Taču attiecīgā uzraudzības iestāde, uz kuru tas attiecas, pēc tam to var apstrīdēt.

Tālāk uzskaitītie faktori ir noderīgi, nosakot pārziņa galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanās vietu saskaņā ar VDAR nosacījumiem gadījumos, kad tā nav minētā pārziņa galvenās pārvaldes ES atrašanās vieta.

- Kur pieņem “galīgos” lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem?
- Kur pieņem lēmumus par uzņēmējdarbību, kas ietver datu apstrādi?
- Kam faktiski ir lēmumu īstenošanas pilnvaras?
- Kur atrodas valdes loceklis (vai valdes locekļi), kura(-u) pienākums ir pārrobežu apstrādes vispārējā vadība?
- Kur pārzinis vai apstrādātājs ir reģistrēts kā uzņēmums, ja tas atrodas vienā teritorijā?

Jāņem vērā, ka šis saraksts nav izsmeļošs. Atkarībā no konkrētās pārziņa vai apstrādes darbības nozīmīgi var būt arī citi faktori. Ja uzraudzības iestādei ir iemesli apšaubīt, ka pārziņa noteiktā uzņēmējdarbības vieta ir faktiskā galvenā uzņēmējdarbības vieta VDAR izpratnē, tā, protams, var pieprasīt, lai pārzinis sniedz papildinformāciju, kas nepieciešama, lai pierādītu, kur atrodas tā galvenā uzņēmējdarbības vieta.

2.1.2. Uzņēmumu grupas

Ja apstrādi veic uzņēmumu grupa, kuras galvenā mītne ir ES, par to lēmumu pieņemšanas centru, kas saistīti ar personas datu apstrādi, ir uzskatāma uzņēmuma uzņēmējdarbības vieta, kam ir vispārēja kontrole, un tāpēc tā tiks uzskatīta par grupas galveno uzņēmējdarbības vietu, izņemot gadījumos, kad lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem pieņem citā uzņēmējdarbības vietā. Uzņēmumu grupas mātesuzņēmums vai darbības galvenā mītne ES, visticamāk, būs galvenā uzņēmējdarbības vieta, jo tā būtu minētās grupas galvenās pārvaldes vieta.

Definīcijā ietvertā atsauce uz pārziņa galvenās pārvaldes vietu ir labi piemērojama organizācijām, kurām ir centralizēta lēmumu pieņemšanas galvenā mītne un kuru struktūru veido filiāles. Šādos gadījumos ir skaidrs, ka pilnvaras pieņemt lēmumus par pārrobežu datu apstrādi un tos īstenot ir uzņēmuma galvenajai mītnei. Šādos gadījumos galvenās uzņēmējdarbības vietas un līdz ar to arī vadošās uzraudzības iestādes noteikšana ir vienkāršs process. Taču uzņēmumu grupas lēmumu pieņemšanas sistēma var būt komplikētāka un pilnvaras pieņemt neatkarīgus lēmumus saistībā ar pārrobežu apstrādi var būt piešķirtas dažādām uzņēmējdarbības vietām. Iepriekš izklāstītie kritēriji palīdzēs uzņēmumu grupām noteikt to galveno uzņēmējdarbības vietu.

2.1.3. Kopīgi datu pārziņi

VDAR īpaši neizskata vadošās iestādes noteikšanas jautājumu gadījumā, kad divi vai vairāki pārziņi, kas izveidoti ES, kopīgi nosaka apstrādes mērķus un veidus, t. i., kopīgu pārziņu gadījumā. VDAR 26. panta 1. punktā un 79. apsvērumā ir skaidri noteikts, ka kopīgu pārziņu gadījumā pārziņiem ir pārredzamā veidā jānosaka savi attiecīgie pienākumi, lai izpildītu minētajā regulā uzliktās prasībām. Tāpēc, lai gūtu labumu no vienas pieturas aģentūras principa, kopīgajiem pārziņiem ir jānosaka (no uzņēmējdarbības vietām, kur tiek pieņemti lēmumi) tā kopīgo pārziņu uzņēmējdarbības vieta, kurai būs pilnvaras īstenot lēmumus par

apstrādi attiecībā uz visiem kopīgajiem pārziniem. Tad šī uzņēmējdarbības vieta tiks uzskatīta par galveno uzņēmējdarbības vietu attiecībā uz apstrādi, ko veic kopīgu pārzīņu gadījumā. Kopīgo pārzīņu mehānismu īsteno, neskarot atbildības noteikumus, kas izklāstīti VDAR, jo īpaši tās 82. panta 4. punktā.

2.2. Robežgadījumi

Var rasties robežgadījumi un sarežģītas situācijas, kad ir grūti noteikt galveno uzņēmējdarbības vietu vai to, kur pieņem lēmumus par datu apstrādi. Tā var notikt gadījumā, kad tiek veikta pārrobežu apstrādes darbība un pārzinim ir uzņēmējdarbības vietas vairākās dalībvalstīs, taču nav galvenās pārvaldes ES un neviena no uzņēmējdarbības vietām ES nepieņem lēmumus par apstrādi (t. i., lēmumi tiek pieņemti tikai ārpus ES).

Iepriekš minētajā gadījumā uzņēmums, kas veic pārrobežu apstrādi, iespējams, vēlas, lai to regulē vadošā iestāde, lai gūtu labumu no vienas pieturas aģentūras principa. Taču VDAR nav paredzēts risinājums šādām situācijām. Šādos apstākļos uzņēmumam ir jānosaka, ka tā galvenā uzņēmējdarbības vieta ir tā uzņēmējdarbības vieta, kurai ir pilnvaras īstenot lēmumus par apstrādes darbību un kura uzņemas atbildību par apstrādi, kā arī tās rīcībā ir pietiekami līdzekļi. Ja uzņēmums šādi nenosaka galveno uzņēmējdarbības vietu, nebūs iespējams noteikt vadošo iestādi. Uzraudzības iestādes attiecīgos gadījumos vienmēr varēs veikt padziļinātu izmeklēšanu.

VDAR nepieļauj “labvēlīgāku apstākļu izvēles” iespēju. Ja uzņēmums norāda, ka tā galvenā uzņēmējdarbības vieta ir kādā dalībvalstī, taču tajā netiek veikta efektīva vai faktiskā vadība vai lēmumu pieņemšana par personas datu apstrādi, attiecīgās uzraudzības iestādes (vai kā beidzamais variants — Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK)) lems, kura uzraudzības iestāde ir “vadošā”, lietojot objektīvus kritērijus un ņemot vērā pierādījumus. Nosakot, kur atrodas galvenā uzņēmējdarbības vieta, var būt nepieciešams, lai uzraudzības iestādes veiktu aktīvu izpēti un sadarbotos. Secinājumus nedrīkst balstīt tikai uz tās organizācijas paziņojumiem, uz kuru attiecas pārskatīšana. Galīgā pierādījuma nasta gulstas uz pārziniem un apstrādātājiem, lai parādītu atbilstošajām uzraudzības iestādēm, kur tiek pieņemti attiecīgie apstrādes lēmumi un kam ir pilnvaras īstenot šādus lēmumus. Efektīva uzskaitē par datu apstrādes darbībām var palīdzēt gan organizācijām, gan uzraudzības iestādēm noteikt vadošo iestādi. Galvenā uzraudzības iestāde vai iesaistītās uzraudzības iestādes var atspēkot pārzīņa analīzi, balstoties uz attiecīgo faktu objektīvu pārskatīšanu, pēc nepieciešamības pieprasot papildu informāciju.

Dažos gadījumos attiecīgās uzraudzības iestādes pieprasīs pārzinim saskaņā ar EDAK pamatnostādņēm sniegt skaidrus pierādījumus par to, kur atrodas tā galvenā uzņēmējdarbības vieta vai kur pieņem lēmumus par konkrētu datu apstrādes darbību. Šiem pierādījumiem piešķirs pienācīgu nozīmi, un iesaistītās uzraudzības iestādes sadarbosies, lai lemtu par to, kura no tām uzņemsies izmeklēšanas vadību. Šādu gadījumu izskatīšana tiks nodota EDAK lēmuma pieņemšanai saskaņā ar 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu tikai tad, ja uzraudzības iestādēm ir pretēji viedokļi par vadošās uzraudzības iestādes noteikšanu. Taču vairumā gadījumu ir sagaidāms, ka attiecīgās uzraudzības iestādes spēs vienoties par savstarpēji pieņemamu rīcību.

2.3. Apstrādātājs

VDAR piedāvā vienas pieturas aģentūras sistēmu arī datu apstrādātājiem, uz kuriem attiecas VDAR un kuriem ir uzņēmējdarbības vietas vairākās dalībvalstīs.

VDAR 4. panta 16) apakšpunkta b) punktā ir noteikts, ka apstrādātāja galvenā uzņēmējdarbības vieta ir tā galvenās pārvaldes atrašanās vieta ES vai, ja nav galvenās pārvaldes ES, tad tā apstrādātāja uzņēmējdarbības vieta ES, kur notiek galvenās apstrādes (apstrādātāja) darbības.

Taču saskaņā ar 36. apsvērumu gadījumos, kad ir iesaistīts gan pārzinis, gan apstrādātājs, kompetentā vadošā uzraudzības iestāde ir pārziņa vadošā uzraudzības iestāde. Šajā situācijā apstrādātāja uzraudzības iestādi uzskatīs par “attiecīgo uzraudzības iestādi” un tai ir jāpiedalās minētajā regulā paredzētajā sadarbības procedūrā. Šis noteikums ir piemērojams tikai tad, ja pārzinis veic uzņēmējdarbību ES. Ja uz pārziņiem attiecas VDAR, pamatojoties uz 3. panta 2. punktu, uz tiem neattiecas vienas pieturas aģentūras mehānisms. Apstrādātājs var sniegt pakalpojumus vairākiem pārziņiem, kas atrodas dažādās dalībvalstīs, piemēram, lielumam mērojamu pakalpojumu sniedzējam. Šādos gadījumos vadošā uzraudzības iestāde ir tā uzraudzības iestāde, kas ir kompetenta rīkoties kā pārziņa vadošā iestāde. Tas faktiski nozīmē, ka apstrādātājam, iespējams, ir jāstrādā ar vairākām uzraudzības iestādēm.

3. Citi būtiski jautājumi

3.1. “Attiecīgās uzraudzības iestādes” nozīme

VDAR 4. panta 22) apakšpunktā ir noteikts, ka

“attiecīgā uzraudzības iestāde” ir uzraudzības iestāde, uz kuru personas datu apstrāde attiecas tāpēc, ka: a) pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību minētās uzraudzības iestādes dalībvalsts teritorijā; b) apstrāde būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus, kas dzīvo minētās uzraudzības iestādes dalībvalstī; vai c) sūdzība ir iesniegta minētajai uzraudzības iestādei.

“Attiecīgās uzraudzības iestādes” jēdziens tika ieviests, lai nodrošinātu, ka “vadošās iestādes” modelis neliedz citām uzraudzības iestādēm paust viedokli par to, kā tiek risināts jautājums, ja, piemēram, datu apstrādes darbība būtiski ietekmē personas, kas dzīvo ārpus vadošās iestādes jurisdikcijas. Attiecībā uz iepriekš minēto a) faktoru ir piemērojami tādi paši apsvērumi, kādus piemēro, nosakot vadošo iestādi. Jāņem vērā, ka b) apakšpunktā ir noteikts, ka datu subjektam ir tikai jādzīvo attiecīgajā dalībvalstī; tam nav jābūt minētās valsts pilsonim. Parasti būs vienkārši c) gadījumā faktiski noteikt, vai konkrētā uzraudzības iestāde ir saņēmusi sūdzību.

VDAR 56. panta 2. un 5. punktā ir noteikts, ka attiecīgā uzraudzības iestāde var uzņemties pienākumu izskatīt jautājumu, pat ja tā nav vadošā uzraudzības iestāde. Ja vadošā uzraudzības iestāde nolemj neizskatīt jautājumu, tad jautājumu izskata attiecīgā uzraudzības iestāde, kas par to informēja vadošo iestādi. Tas atbilst procedūrām, kas izklāstītas VDAR 61. pantā (Savstarpēja palīdzība) un 62. pantā (Uzraudzības iestāžu kopīgās operācijas). Tā var notikt, ja tirdzniecības uzņēmums, kura galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Parīzē, laiž klajā produktu, kas ietekmē tikai Portugālē dzīvojošus datu subjektus. Šādā gadījumā Francijas un Portugāles uzraudzības iestādes var vienoties, ka būtu atbilstoši, ja, izskatot šo

jautājumu, vadību uzņemtos Portugāles uzraudzības iestāde. Uzraudzības iestādes var pieprasīt, lai datu pārziņi sniedz pienesumu, skaidrojot savas korporatīvās vienošanās. Ņemot vērā to, ka apstrādes darbībai ir tikai vietēja ietekme, t. i., uz personām Portugālē, Francijas un Portugāles uzraudzības iestāžu ziņā ir lemt par to, kurai uzraudzības iestādei ir jāizskata jautājums, saskaņā ar 127. apsvērumu.

VDAR ir noteikts, ka vadošā un attiecīgā uzraudzības iestāde sadarbojas, pienācīgi respektējot viena otras viedokli, lai nodrošinātu, ka jautājums tiek izmeklēts un atrisināts, apmierinot katras minētās iestādes prasības, kā arī nodrošinot efektīvus aizsardzības līdzekļus datu subjektiem. Uzraudzības iestādēm ir jācenšas vienoties par savstarpēji pieņemamu rīcību. Oficiālais konsekvences mehānisms ir jāiedarbina tikai tad, ja sadarbība nav devusi savstarpēji pieņemamu rezultātu.

Lēmumu savstarpēja pieņemšana var attiekties ne tikai uz būtiskiem secinājumiem, bet arī uz lēmumu par rīcību, tostarp izpildes darbībām (piem., pilna izmeklēšana vai ierobežota mēroga izmeklēšana). Tas var attiekties arī uz lēmumu neizskatīt jautājumu saskaņā ar VDAR, piemēram, oficiālās prioritāšu noteikšanas politikas dēļ vai tāpēc, ka pastāv citas attiecīgās iestādes, kā aprakstīts iepriekš.

Konsensa panākšana starp uzraudzības iestādēm un vēlme sadarboties ir būtiska, lai VDAR sadarbības un konsekvences process būtu sekmīgs.

3.2. Apstrāde vietējā mērogā

Datu apstrādes darbības vietējā mērogā neietilpst VDAR sadarbības un konsekvences noteikumu jomā. Uzraudzības iestādes respektē viena otras kompetenci jautājumus saistībā ar vietējo datu apstrādes darbībām izskatīt vietējā mērogā. Arī jautājumu par valsts iestāžu īstenoto apstrādi vienmēr izskata “vietējā” mērogā.

3.3. Uzņēmumi, kas neveic uzņēmējdarbību ES

VDAR sadarbības un konsekvences mehānisms ir piemērojams tikai pārziņiem, kuriem ir uzņēmējdarbības vieta(-as) Eiropas Savienībā. Ja uzņēmums neveic uzņēmējdarbību ES, tikai tas vien, ka dalībvalstī ir pārstāvis, neiedarbina vienas pieturas aģentūras sistēmu. Tas nozīmē, ka pārziņi, kuriem nav uzņēmējdarbības vietas ES, sadarbojas ar vietējām uzraudzības iestādēm katrā dalībvalstī, kurā tie darbojas, ar sava vietējā pārstāvja starpniecību.

Briselē, 2016. gada 13. decembrī

*Darba grupas vārdā —
priekšsēdētāja
Isabelle FALQUE-PIERROTIN*

Pēdējoreiz pārskatīts un pieņemts 2017. gada
5. aprīlī.

*Darba grupas vārdā —
priekšsēdētāja
Isabelle FALQUE-PIERROTIN*

PIELIKUMS. Jautājumi, kas palīdzēs noteikt vadošo uzraudzības iestādi

1. Vai pārzinis vai apstrādātājs veic personas datu pārrobežu apstrādi?

a) jā, ja vien:

- pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairākās dalībvalstīs un
- personas datu apstrāde notiek tādu uzņēmumu darbības kontekstā, kas veic uzņēmējdarbību vairākās dalībvalstīs;

➤ Tādā gadījumā pārejiet uz 2. sadaļu;

b) jā, ja vien:

- personas datu apstrāde notiek tādu darbību kontekstā, kas tiek veiktas datu pārziņa vai apstrādātāja vienīgajā uzņēmējdarbības vietā Savienībā, bet:
 - tā būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt personas vairākās dalībvalstīs.
- Šādā gadījumā vadošā iestāde ir iestāde, kas ir kompetenta vienīgajā dalībvalstī, kurā ir pārziņa vai apstrādātāja vienīgā uzņēmējdarbības vieta. Tai pēc loģikas ir jābūt pārziņa vai apstrādātāja galvenajai uzņēmējdarbības vietai, jo tā ir vienīgā uzņēmējdarbības vieta.

2. Kā noteikt “vadošo uzraudzības iestādi”

a) ja ir iesaistīts tikai pārzinis:

- i) jānosaka pārziņa galvenās pārvaldes ES atrašanās vieta;
- ii) uzraudzības iestāde valstī, kurā ir galvenās pārvaldes atrašanās vieta, ir pārziņa vadošā iestāde;

tomēr:

- iii) ja lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem pieņem citā uzņēmējdarbības vietā ES un šai uzņēmējdarbības vietai ir šo lēmumu īstenošanas pilnvaras, tad vadošā iestāde ir tā iestāde, kas atrodas valstī, kurā ir šī uzņēmējdarbības vieta;

b) ja ir iesaistīts gan pārzinis, gan apstrādātājs:

- i) pārbaudiet, vai pārzinis veic uzņēmējdarbību ES un vai tam ir piemērojama vienas pieturas aģentūras sistēma. Ja tā ir,
- ii) nosakiet pārziņa vadošo uzraudzības iestādi. Šī iestāde būs arī apstrādātāja vadošā uzraudzības iestāde;

- iii) uzraudzības iestāde, kas nav vadošā uzraudzības iestāde, bet kura ir kompetenta attiecībā uz apstrādātāju, būs “attiecīgā iestāde” — skatīt 3. punktu tālāk;
- c) ja ir iesaistīts tikai apstrādātājs:
 - i) jānosaka apstrādātāja galvenās pārvaldes ES atrašanās vieta;
 - ii) ja apstrādātājam ES nav galvenās pārvaldes, nosakiet uzņēmējdarbības vietu ES, kur tiek veiktas apstrādātāja galvenās apstrādes darbības;
- d) ja ir iesaistīti kopīgi pārziņi:
 - i) pārbaudiet, vai kopīgie pārziņi veic uzņēmējdarbību ES;
 - ii) nosakiet, kurai uzņēmējdarbības vietai no tām, kur pieņem lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem, ir lēmumu īstenošanas pilnvaras attiecībā uz visiem kopīgajiem pārziņiem. Šī uzņēmējdarbības vieta tad tiks uzskatīta par galveno uzņēmējdarbības vietu attiecībā uz apstrādi, ko veic kopīgie pārziņi. Vadošā iestāde ir iestāde, kas atrodas valstī, kurā ir minētā uzņēmējdarbības vieta.

3. Vai ir kādas “attiecīgās uzraudzības iestādes”?

Iestāde ir “attiecīgā uzraudzības iestāde”:

- ja pārzinim vai apstrādātājam ir uzņēmējdarbības vieta tās teritorijā vai
- ja apstrāde būtiski ietekmē vai var ietekmēt datu subjektus tās teritorijā, vai
- ja attiecīgā iestāde ir saņēmusi sūdzību.